

J.P Mynsters prædiken 2. søndag i advent

Taler

Jakob Peter Mynster
Biskop

Dato

8. december 1850

Sted

Vor Frue Kirke, Københavns
Domkirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 21, vers 25-36.

1 Herren kommer

Du, som var og er og kommer, du Menighedens Herre! din Menighed priser og takker dig, fordi du er åbenbaret i Verden, og har efterladt os dit hellige Ord og
5 din livsalige Ihukommelse; den fortrøster sig til, at du endnu er med den alle Dage, under alle Tidens Omvekslinger altid den Samme; men den skuer også ud i det Tilkommende, forventende din nye Åbenbarelse, når du kommer i din Herlighed. O lær os Alle at våge og at bede, at vi må være beredte, når og hvorledes du kommer af kalde os for din Dom! Amen.

10

Evangelium: Luk. 21,25-36.

„Herren kommer”.¹ Med dette Budskab gik Apostlene ud i Verden, i det samme de forkyndte, at Han var kommen. De var sendte, at de skulle vidne om
15 Ham, om hvem Profeterne havde skrevet,² vidne, at Han var åbenbaret, at de havde set hans Herlighed, som den Enbårnes af Faderen, og at de i Hans navn skulde oprette forligelsens tjeneste på Jorden; men de kunne og ville ikke sige, at dermed alle Tings fuldkommelses tid var oprunden. Så klart som de erkendte, at det var om den store tid, de havde oplevet, Gud havde talt ved alle sine hellige
20 Profeters Mund, så klart måtte de også indse, at endnu var ingenlunde alt opfyldt, hvad profeterne havde bebudet. Herren havde jo også aldeles klarligen tilsagt dem, at han atter ville åbenbares; derfor, i det Paulus taler om de Kristnes forsamling ved Herrens Nadver, siger han: Så ofte som I æde dette brød og drikke denne kalk, forkynder Herrens død, indtil han kommer;³ forkynder
25 blandt Eder selv og for alle, som ville høre, hvad der er sket, at verdens Frelser er kommen, at Han har stiftet en forligelse i det Han bar verdens synd, og gav sig hen i forsoningens død; men vender også Eders tanke ud til det, som forestår,

thi den, som er kommen, skal komme; derfor, i det Han taler om hvorledes vi
30 skulle leve i denne verden, følger Han til: ”Forventende det salige håb, og den
store Guds og vor Frelzers Herligheds åbenbarelse”.⁴

Ja, håbet skal stedse forene sig med troen, og der er intet større, saligere håb, end
dette, at Herren skal komme, og fuldendelsens tider med Ham. I denne tid, som
35 bærer navn af Advent, eller af Herrens tilkommelse, vender derfor vor Kirke vel
tanken tilbage, den fornyer de store erindringer fra den tid, da Døberen råbte i
ørken: Bereder Herrens Vej,⁵ thi den kommer efter mig, som har været før mig,
hvis skotvinge jeg ikke er værdig at opløse,⁶ indtil denne større fremstod, og det
hørtes i Israel: Eder er en Frelser fød; men den vender også tanken fremad, og
40 skuer en anden tilkommelse imøde. Dertil er i særdeleshed denne dag bestemt
ved det Evangelium, som er os forelagt, og vore betragtninger derover ville vi
samle i det store Ord:

Herren kommer

45 ”Denne Jesus, som er optagen fra Eder til Himmelen, skal komme igen, således
som I have set Ham fra til Himmelen”;⁷ dette var det sidste tilsagn, der lød til
Herrens apostle, efterat han var forsvunden fra deres øjne; det stemmede ganske
overens med, hvad Herren selv havde sagt dem, de troede med fuld forvisning,
50 derfor gik de ud i verden, og forkyndte alle vegne: ”Herren kommer”. Det var
dem ikke åbenbaret, når dette skulle ske, der kunne forløbe årtusinder, men
fuldbyrdelsen kunne også forestå i de nærmeste dage, og vi kunne ikke undres
over, at de, under deres og Kirkens mangehånde trængsler, under de vilde
bevægelser, hvori de så verden omkring dem oprøres, stundom trøste sig med, at
55 disse sørgelige tegn måske bebudede det glædeligste, at måske nærmede den dag
sig, da Herren ville åbenbares for at samle sine troende i sit rige. Men de vidste jo
også at det ikke tilkom dem at kende tid eller stund, hvilke Faderen har
forbeholdt sin egen magt.⁸ Derfor, når der i menighederne fremkom forvirret
tale, som var Kristi dag forhånden, da advarede de derimod, og lærte, at den
60 dunkle profetiske røst, der viste ud i det tilkommende, først bebudede andre
tegn, som endnu ikke var fuldbyrdede.⁹ Det er også siden sket i kristenheden, at
selv fromme, redelig mænd, have søgt at lette sig og andre tidernes tryk ved at
ville udfinde, til hvilken tid hin profetiske røst viste hen; men udfaldet har
stedse straffet deres beregninger som falske, og dersom der var så, at menneskelig
65 kløgt kunne af de hellige bøger udlede det tal, der er sat som grænse for denne
verdens år, da kom jo Herrens dag ikke som en tyv om natten, som en snare over

alle dem, der bor på jorden. Derfor, når vi tale om Herrens dag, da vide I vel, at vi ingenlunde have fuldmagt til at udlægge disse tiders tegn, som om de
70 bebudede, at fuldendelsen var nær: hin store dag kan svæve over jorderige, i det mængden siger: Fred og tryghed! den kan være langt bort, skønt de fromme sukke: Herre, hvi tøver du? alle dine troende bie på dit komme.

Men hvad enten tiden er nær eller fjern, sige vi dog med fuld fortrøstning:
75 Herren kommer, og Guds Rige med Ham; i Guds Råd er det bestemt, at der skal komme en dag, da denne verdens skikkelse forgår, og i denne undergang forvente vi efter Hans forjættelse nye himle og en ny jord, i hvilken retfærdighed bor.¹⁰ Vel vide vi, at, når der allerede i Kristenhedens første tider var de, som sagde: "Hvad bliver der af forjættelsen om Hans tilkommelse? Thi fra den dag
80 fædrene er hensovede, forblive alle ting således, som fra skabningens begyndelse", ¹¹ da ville meget mere nu, efterat alle disse århundrede er forløbne og tingene vedblive at gå i deres naturlige gang, menneskenes mængde mene, at Jordens grundvolde er lagte så faste, så de ikke kunne røkkes, og at denne Himmels lys skal vedblive at skinne derover indtil evige tider. – "Evige tider" –
85 er da dette et ord, som skikker sig for denne verden? Er den virkelig dannet til bestandighed? Omskiftelsen er jordens tiders navn, ikke blot fordi de selv stedse rinde hen, og det ene øjeblik har overantvordet alt, hvad det bragte til det næste, før du kunne gribe det, men også fordi de bringe forandringer i alle denne verdens ting. Vi vide det dog, hvilke omvæltninger der er foregåede i Tidernes
90 løb, dale have hævet sig og bjerge er sunkne, havenes grænser have åbnet sig og opslugt blomstrende stæder; hvad vide vi, når de stærke kræfter skulle røre sig, ved hvilken omvæltningen skal udstrække sig fra jordens ene grænse til den anden? Det sanselige menneske bringer så gerne sine tanker til ro i hvad der kaldes tingenes naturlige gang, og forventer, at alt fremdeles skal blive ved at
95 fortsætte sit løb, som fra skabningens begyndelse. Men "skabningens begyndelse" – dette er jo dog en tanke, som ikke lader sig undvige. Hvor langt vi endog ville skyde den tilbage, hvad der er i tiden, har haft en begyndelse; og hvorledes begyndte da tingenes naturlige gang? Tidligere eller sildigere må vi dog standse ved et under, det er, ved Det, som ikke lader sig forklare af denne
100 verdens natur; vi må sige med apostlen, at de ting, som ses, er blevne af dem, som ikke er tilsyne, at verden er bleven beredt ved Guds Ord; ¹² Han taledes så skete det, han bød så stod det der. ¹³ Hvor var du, da han grundfæstede jorden? ¹⁴ Og hvad ved du, når han atter vil rokke dens piller, når han vil tale til Himmels kræfter, at de skulle røres, når han vil byde, og den nye skabning
105 skal fremstå?

Saasnart vi opløfte vor tanke til det første og det sidste, må vi bekende vor uvidenhed; men hvad vi vide, ja med den helligste vished, er dette, at Guds Rige skal komme; derhen stræber enhver længsel i vort hjerte, som vi må kalde ædel og god, derhen byder pligtens uafviselige fordring, at vi med alle vore kræfter, med alt vort arbejde skulle stræbe. I Guds Rige skal retfærdighed bo; mener du da virkelig, at retfærdigheden omsider efter tingenes naturlige gang skal vinde den fulde sejr, at den skal finde sin stadige bolig på denne jord, hvor stedse klinten gror mellem hveden, hvor intet samfund kan afgrænse sig således, at de onde ikke inddrages deri med de gode? Udspørg de ældste tiders erfaring med de nyestes! Og i Guds Rige er det forjættat, at Gud skal aftørre al gråd af sine frelstes øjne, og døden skal ikke være mere, ej heller sorg, ej heller skrig, ej heller smerte skal være mere.¹⁵ Mener du, at dette kan ske i denne tingenes orden, hvor forstyrrelse og død komme os imøde ved hvert skridt, kan ske, før skabningen, som nu er underlagt forfængelighed, vorder frigjort fra forkrænkeli ghedens trældom?¹⁶ Derfor vise alle profetiske røster, viser Herrens sikre forjættelse hen til en anden tingenes orden, som er forberedt ved Hans første komme til verden, som skal fuldbyrdes, når han atter åbenbares; vi forvente nye himle og en ny jord, hvor retfærdighed kan finde sin bolig og døden ikke være mere.

”Herren kommer”! dette ord viser visseligen hen på den dag, da den store menneskenes Søn, som også er Guds Enbårne, ved hvem alle ting er skabte, og som bærer dem alle ved sin kraftens Ord,¹⁷ skal åbenbares med megen kraft og herlighed, skal gennembryde himlene, og lade sin magt udgå, pludselig, som lynet fremstråler fra den ene side af himmelen, og skinner til den anden.¹⁸ Men Herren har selv forudsagt at den tid vilde komme, da de onde og efterladne tjenere vilde sige: Herren tøver at komme,¹⁹ og derfor begynde at leve, som det synes godt for deres egne øjne; og efterdi Herren nu har tøvet så længe, og vi endnu ingenlunde kunne sige: Se, her er han, eller, der er han! så mene de, at endnu mange slægter kunne afløse hinanden, før denne jords tider have ende. Men dersom endog den Almægtiges Raad skulde lade den sidste fuldendelses store dag tøve nok så længe, da er dens forbud ofte komne, ville fremdeles ofte komme forinden. Thi i verdens løb kommer det samme stedse igen, det Onde såvelsom det gode, måske stærkere og stærkere, indtil det store frafald, og da den store sejr fuldbyrdes. Når profeten Esajas siger: Den Herre Sebaots dag skal komme over hver hovmodig, og over hver, som ophøjer sig, at han skal fornedres, og Menneskets højhed skal nedbøjes, og mændenes stolthed skal fornedres og Herren skal alene være høj på den samme dag;²⁰ da er en sådan

herrens Dag ofte kommen over enkelte mennesker, slægter, stæder, lande, tider, og har forud afbildet, hvad der omsider skal komme over det ganske jorderige. En sådan Herrens dag kom over Jerusalem, da alt det uskyldige blod, som var udgydt i den, blev forkrævet igen, og enhver, som er kyndig i denne verdens
150 begivenheder, ved, hvor ofte sådanne dage er komme for at nedtrykke det hovmodige, at afstraffe det uduelige, med rod at oprykke enhver plantning, som den himmelske Fader ikke har plantet.²¹ Disse kaldes Hævnens dage,²² thi i sådanne dage åbenbarer Han, hvem hævnens tilhører, som har sagt: Jeg vil betale,²³ sin magt og sin retfærdighed. O, men Gud åbenbarer også sin nåde, thi midt i
155 undergangen forbereder han et nyt liv, efter enhver vankundighedens og uretfærdighedens nat lader Han en ny morgenrøde oprinde, og sitr lys skinne stedse klarere.

Herrens store Dag kalde vi den yderste dag, den sidste, udover hvilken der ingen
160 dag er mere for denne verden. Men dersom vor tanke endog vil rykke denne dag langt ud i det fjerne, da kunne vi ikke undvige den forestilling, at det for enhver af os her i verden en yderste dag, efter hvilken solen ikke mere skal skinne over Ham hernede. Når den dag frembryder, vide vi ikke: måske sender den lange forvarsler, måske står den pludselig over os, i det vi sige: Fred og tryghed, og
165 udstrække vor timelige frygt og forhåbning gennem en lang række af år. Også om den dag anvende vi det ord: "Herren kommer", thi, hvis Han end ikke selv åbenbares, er det dog Hans Bud, der sendes, og siger til den ene efter den anden: Gør regnskab for din husholdning! Og det var ikke først om det fjerne og store, men om det, som dagligen sker, om hvert menneskes hjemvandring fra det
170 jordiske, at apostlen sagde: Os bør alle at åbenbares for Kristi domstol, at enhver kan få efter det, som han har gjort, enten godt eller ondt.²⁴

"Herren kommer"! Det er denne store forventning, Kirken har villet forny, i det den for denne dag anordnede den tekst, som vi har forelæst. Den taler både om
175 det om det forgængelige og det blivende: «Himmelen og jorden skulle forgå», siger Herren, «men mine Ord skulle ingenglunde forgå».

Allerede profeten havde sagt i sin hellige syner: "Der er en røst som riger: Råb! Og jeg spurgte: Hvad skal jeg råbe? Alt kød er græs, og al dets herlighed som
180 markens blomster. Græsset visner, blomsterne falder af, når Herrens Ånd blæser derover. Ja, folket er viseligen græs! Græsset visner, blomsterne falder af, men vor Guds Ord består evindeligt. Og se, den Herre kommer med kraft, og Hans arm skal herske; Hans løn er med Ham, og gengældelsen går foran Ham."²⁵

185 Denne grundtone gennemlyder alle Det Gamle Testaments hellige bøger, og i
det nye knyttes forkyndelsen til Ham, i hvem alle Guds forjættelser er ja og
amen, til den Herre Kristus, i hvem den evige Fader har åbenbaret sin magt, sin
sandhed, sin nåde; hans Ord består som Han selv består. Og de tale fra slægt til
190 slægt med det helligste alvor: ”Vogter Eder, at Eders hjerter ikke nogen tid
besværes, og hin dag skulde komme pludselige over Eder”! Vel skulle vi jo
visseligen gøre vor gerning på denne jord, og ikke sætte os hen og vente på
Herrens tilkommelse; thi, hvad enten Han kommer om aftenen eller ved midnat
eller ved hanegal eller om morgenen,²⁶ da er jo den tjener salig, hvem hans herre
finder at varetage det, hvortil han er sat.²⁷ Men et er det, med den stadige
195 bevidsthed, at Herren, alle vores Herre – thi Han er dog Herren lover dem, som
erkende Ham, og dem, som ikke ville bøje sig for Ham – at Han kommer, og
Hans løn er med Ham til at betale hver, som Hans gerning monne være, i denne
bevidsthed, at opfylde livets pligter, at nyde dets skyldige glæder, og et andet, at
besvære sit hjerte dermed, at binde det til denne forgængelig verden, hvad enten
200 til dens uværdig lyst, eller til dens binding, og dermed til alle dens bekymringer,
til alt det, hvorom en apostel så træffende siger, at det strider imod sjælen,²⁸
imod dens inderste væsen, og forhindrer dens stræben, og lammer dens flugt.
Derfor våger og beder til enhver tid, siger Herren; våger, synker ikke hen i dvale,
hvoraf dog den stærke tordenstemme herovenfra vil vække Eder, men da til
205 forfærdelse; og beder, søger lys og varme og styrke herovenfra, at I må kunne
undfly undergangen, og bestå for menneskenes Søn.

Herren forkynder de tegn, som skulle gå forud for dommens store dag,
rædselsfulde tegn, ved hvilken menneskene skulle forsmægte af frygt og de tings
210 forventelse, som skulle komme over jorderig. Men i det alt således synes at
bebude forstyrrelse og undergang, vender talen sig forunderligen til at forkynde
et frembrydende forår: ”Når I se træet at fremskyde sine knopper, da vide I, at
Sommeren er nær; og når I se hine ting at ske, da vider, at Guds Rige er nær”.
Thi vel åbenbares Guds vrede af Himmelen over al menneskenes ugudelighed
215 og uretfærdighed; men Gud nedbryder kun for at opbygge des skønnere, Han
forstyrrer kun for at frembringe en ny skabning; og den, der tror dette, skulle
han ikke midt i undergangen opløfte sit hoved, fordi forløsningen stunder til?
Ak! Thi vi have set, hvad der sker under denne himmel, set menneskene indrette
denne jord til bolig for uret og vold og mord, vi har set denne hele skabning
220 underlagt forfængelighed, selv dem, der havde Åndens førstegrøde, at sukke
besværede; er der da et større, saligere håb, end det, der knytter sig til tanken om
Herrens tilkommelse, og forventer ny himle og en ny jord, i hvilken

retfærdighed bor? Vi kunne derfor ikke undres, at de, der troede Herrens Ord,
225 når de syntes, at det skete, hvilket Han havde forudsagt som tegn for hans sidste
herlige åbenbarelse, når de hørte krig og rygter om krig, så folk rejse sig mod folk,
og rige mod rige, når der var hunger og pestilens og oprør her og der, når falske
profeter fremstod og forførte mange, når uretfærdighed blev mangfoldig, og
kærligheden kold,²⁹ at de da spurgte: Herre, er det nu din tilkommelse, vil du på
230 denne tid oprette det sande Israel Rige? Men, skønt enden ikke var endnu,
svigtede Herren dog ikke sine troendes håb, Han lod sit navn, sin kraft
åbenbares herligere, Guds Rige komme nærmere, fremgå klarere efter tidernes
mørke. Hans arm er ikke forkortet, Han skal fremdeles udføre sin sag til sejr.
Men når menneskenes forvildede mængde, som har afkastet Kristi åg, ved egen
235 visdom og kraft vil frembringe en ny tid, da søge de den på de blodige
valpladser, i oprørets forstyrrelse, i den trods, som afkaster alle loves tvang, alle
samfundets bånd. Vi derimod vide, at dette kunne er de rædselsfulde tegn, der
går forud, de straffedomme, der berede Herren vej.

240 Da fordum Herren ville åbenbare sig for hin store profet, da, skriver der, gik et
stort og stærkt vejr frem, som sønderrev bjergene og knuste klipperne, men
Herren var ikke i vejret; og efter vejret kom der et jordskælv, og efter
jordskælvet en ild, men Herren var ikke deri. Da kom der en stille, sagte lyd, og
da tilhylede profeten sit ansigt, thi da vidste han, at Herren var nær.³⁰ Således i
245 alle oprørte tider er det ikke derhen, hvor der råbes, hvor røsten opløftes på
gaderne, vi skulle se, for at blive morgenrøden til den nye dag; men efter al
forvirringens brusen viser sig en stille, sagte, og dog sejrrig røst hent til Ham,
hvem den Evige har udvalgt, over hvem Han udgyder sin Ånd, at Han skal
kundgøre folkene ret; Han skal ikke vansmægte, ikke udmattes, indtil Han får
250 stiftet ret på jorde.³¹ Ja, Herre! kom at skifte ret på jorden; de fjerne lande vente
på din lov! Men indtil du kommer, send troen og håbet i vore hjerter, at også vi
ikke må vansmægte, ikke udmattes, men berede din vej på jorden, og bevare vore
sjæle i bestandighed, forventende din herlige åbenbarelse og Dit Rige!

255 Amen.

1. 1. Kor. 16, 22.
2. Joh. 1, 14.
3. 1 Kor 11, 26
- 260 4. Tit. 2, 23.
5. Matt. 3, 3.

6. Joh. 1, 27.
7. Ap. G. 1, 11.
265 8. Ap. G. 1, 7
9. 2. Thess. 1, 2
10. 2. Pet. 3, 13.
11. (Uklar henvisning)
12. Hebr. 11, 3
270 13. (Uklar henvisning)
14. Job 38, 4.
15. Aab. 21, 4.
16. Rom. 8, 20. 21.
17. Hebr. 1, 3.
275 18. Luk 17, 27.
19. Matt. 24, 48.
20. Es. 2, 12. 17.
21. Matt. 15, 13.
22. Luk 21, 22
23. Rom 12, 19.
280 24. 2 Kor 5, 10.
25. Es 40, 6 ff.
26. Mark 13, 35.
27. Matt 24, 46.
28. 1 Pet. 2, 11.
285 29. Matt. 24, 6 ff
30. 1. Kong. 19, 11.
31. Es 42, 1.

290 **Kilde**
Mynster, J. P.: Prædikener holdte i Aarene 1849 og 1850. (1851)

Kildetype
Dokumentation i bogværk

295 **Tags**
2. søndag i advent, Den Første Slesvigske Krig 1848-1851, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1800-tallet

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/j-p-mynsters-praediken-2-sondag-i-advent>

300